UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Uigesimaoctava p[ro]bat q[uod] clericis h[abe]re vxores no[n] l[icet] in eccl[es]ia occide[n]tali: adde[n]s de subdiaconatu q[ui] olim p[ro]hibit[us] no[n] erat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

da: ⁊ reuertaᵗ[a] ad id qđ ſpopō
dit: ⁊ in ſacro miniſterio ꝑma-
neat qđ inchoauit. Palea.

NAm ſi cōſenſerimus ꝙ
oia ſacramēta eccleſia-
ſtica quiſq꜠ prout vult fingat
et non vere faciat: oīs ordo ec
cleſiaſticus turbabitur: nec ca
tholice fidei iura conſiſtunt:
nec canones ſacri rite obſer-
uantur. Quid enim, pfuit Si-
moni mago baptiſmum ſacrū
ficte ſuſcipere: ⁊ in chriſtianita
te ſe permāſurū finxiſſe: cū per
apoſtolū fraude ei⁹ detecta qđ
ſibi futurū eſſet prenūciatum
fuit: Ait eñ: Pecunia tua te-
cum ſit in perditionē: cor enim
tuū nō eſt rectū corā deo. peni
tentiā itaq꜠ age de hac iniqta-
te tua, ⁊ roga deū vt forte re-
mittant tibi cogitationes cor-
dis tui. in felle enim amaritudi
nis ⁊ obligatione iniquitat, vi-
deo te eſſe. Ideo tales niſi reſi
piſcāt, ſpirituali gladio percu-
tere cēſem⁹. Non enim fas eſt
ſpiritui ſancto mētiri, ſicut ana
nias ⁊ saphira mentiti ſunt, et
ſtatim perierunt.

Item Calixtus papa.

¶ In ſacris ordinib⁹ conſtitu
ti non ducant vxores: et ſi dux-
erint, ſeparentur.

PResbyterꝭ, diaconib⁹,[b]
ſubdiaconibus, et mo-
nachis cōcubinas habere, ſeu
matrimonia cōtrahere penit⁹
interdicimus: cōtracta quoq꜠
matrimonia ab huiuſmodi ꝑ-
ſonis diſiungi[c], et perſonas
ad penitentiam redigi debe-
re iuxta ſacrorum canonū de-
finitionē iudicamus. Hic di-
ſtinguendum eſt ꝙ vouētium
alij ſunt ſimpliciter vouentes:
de quibus Augu. ⁊ Theodo-
rus locuti ſunt. alij ſunt qui-
bus poſt votū benedictio ac-
cedit conſecrationis, vel pro-
poſitum religionis: de quibus
Hieronym⁹ ⁊ Nico. ⁊ Calixt⁹
ſcripſerunt. Unde idem con-
tra eundem Iouinianum Hie
ronymus ſcribens ait.

¶ Inceſte ſunt virgines que
poſt conſecrationē nubunt.

VIrgines que poſt ꝯſe-
cratione nupſerint: nō
tam adultere ſunt q꜠ inceſte[d].

¶ Diſtinctio. xxviij.

ECce oſtēſum
eſt[e] breuiter
ꝙ nolētes vo
uere continē
tiam, nec ad
ſubdiacona-
tū, nec ad ſu-
periores grad⁹ cōſcēdere poſ-
ſunt. Unde ad ſubdiaconatū
accedētes nō ſine voto caſtita
tis iubētur admitti, authorita
te beati Gregorij, qui ſcribens
Petro ſubdiacono ait.

¶ Nō fiat ſubdiaconus qui ſe
caſte victurū nō promittit.

NUllum facere ſubdiaco
num preſumāt epi, niſi
q ſe caſte victurū promiſerit[f]:
quia nullus ad miniſteriū al-
taris accedere debet, niſi cui⁹
caſtitas ante ſuſceptum mini-
ſterium fuerit approbata.

Itē Innocētius ſecundus.

¶ Subdiacon⁹ ⁊ ſupra cōſti-
tuti incōtinētes, vxorē aut cō-
cubinam ducētes, eccleſiaſtico
beneficio ⁊ officio careant.

DEcernimus vt hi qui
in ordine ſubdiacona-
tus et ſupra vxores duxerint,
aut concubinas habuerint: of
ficio atq꜠ eccleſiaſtico benefi-
cio careant[g]. Cum enim ipſi

recurritur ad cōmunē intelligentiā verbor, licet cōtra-
hens alium intellectū habuerit: vt ex̄ de ſpon. ex liter. j.
vbi enim verba non ſunt ambigua, non eſt locus inter-
pretationi: vt. ff. de leg. iij. ille aut ille.
a ¶ Reuertatur. Hoc intellige quando poſt habitum
aſſumptum ſtetit
inter moniales: vt
xxvij. q̄ſt. j. vidua.
al's ſolus habitus
non dirimeret ſe-
quens matrimo-
niū: vt extra de re-
gul. porrectum. et
ex̄ de conuerſione
coniugatorum. ex
parte, in fine.
b ¶ Preſbyte-
ris diaco-
nib⁹: vt ex̄ qui cle.
vel vo. c. j. ꝯtra. Sz
ibi fuit diſpēſatio
comparatiua.
c ¶ Diſiūgi. Nō
eñ debet diſſimu-
latiōe culpabili ne-
phanda ſententia
corroborari. C. de
inceſt. nup. l. vlti.
in fine.
c ¶ Diſiūgi. quo
ad carnis copulā:
quia quod nō eſt,
non poteſt diſſol-
ui neq꜠ accuſari:
extra de deſpō. im-
pu. ad diſſoluen-
dum. ſed dicit lex
ꝙ matrimoniū nō
dicitur diſſolui qđ
ab initio nullum
fuit: vt in autē. de
nup. §. ſi vero ab
initio.
d ¶ VIrgines.
Ince-
ſte. ſacrilege etiam
ſunt. xxvij. q. j. vir-
ginib⁹. q: vaſa do-
mini. i. ſeipſas con-
taminātꝫ. j. diſ. p
xi. decernimus.
¶ ECce. ¶ Hec
diſ. diuiditur
in. xj. partes: in q̄-
rum prima proba-
tur ꝙ null⁹ debet
eſſe ſubdiacon⁹ niſi
promiſſa caſtitate:
et hoc per ca. Gre-
go. ⁊ ca. Innocen.
Io. de fan. que au-
tē fuit cauſa inſti-
tutionis, habetur
xxxj. diſt. §. cā. Se-
cūda ibi: quando.
Tertia ibi: huiuſq꜠.
Quarta ibi: de his. Quinta ibi: aſſumi. Sexta ibi: pſby-
ter. Septima ibi: quia ſunt. Octaua ibi: de ſyracuſane.
Nona ibi: ſi quis docuerit. Decima ibi: preſbyterū. Un-
decima ibi: conſulendum. Io. de fan.
¶ Caſus. Oſtenſum eſt ſupra in illo cap. diaconus. et
ca. preſbyteris. ꝙ diaconi, preſbyteri, et ſubdiaconi de-
bent continentiam
ꝓmittere. Adhuc
in hac. xxviij. diſti.
de eodem tractat:
et annectit de his
qui ab infantia ec-
cleſiaſticis officijs
mancipant: ⁊ ꝙ re
licte diaconorū et
ſacerdotū non con-
trahant: ⁊ ꝙ ſacer-
dotes ꝓprias vxo
res a ſua cura non
abijciant.
e ¶ Ecce oſtēſū
eſt. In hac. xxviij
diſt. agit de conti-
nentia clericorū in
tribus ordinibus.
oſtēdit etiam qua-
liter ſint ordinan-
di qui ab infantia
eccleſiaſticis offi-
cijs adiunguntur.
Item oſtēdit ꝙ re-
licte preſbyterorū
⁊ diaconorum non
poſſunt alijs nube-
re: et ꝙ ſacerdotes
a ſua cura non de-
bent abijcere mu-
lieres. vltimo di-
cit ꝙ ad laicos non
ſpectat iudicare de
ſacerdotibus, licet
mali ſint.
f ¶ NUllum.
¶ Promi-
ſerit. expreſſe vl' ta
cite. Expreſſe, vt
xxiij. diſ. q̄q̄. ⁊. xx-
vij. q. j. vt lex. Ta-
cite: vt. j. e. diaconi.
Si queris quomo-
do eccleſia impo-
nit alicui neceſſita-
tē continēdi, cū cō-
tinentia ſit res vo-
ti, non precepti: vt
xxxij. q̄ſt. j. integri-
tas: Dico ꝙ eccle-
ſia neminē cogit cō
tinere: ſz in ordine
quē dat poteſt im-
ponere legē quam
vult: ſicut quilibet
alius in traditione
rei ſue: vt. ff. đ pac.
in traditionib⁹.
g ¶ DEcerni-
m⁹. ¶ Ca
reant. mitius agit cum eis decretalis, que iubet eos

Idem
not. etiā
Ioā. et
Ber. ex̄
de reg.
vt cleri-
ci. vbi
not. de
mafia
hui⁹ gl.

Actu.
viij.

Qđ nō
eſt non
pōt diſ-
ſolui.
Actu.
v.

Sub.
⁊ ideo i
oēm ec-
cleſiam
delinq̄-
re videē-
tur. xx-
vj. q. ij.
ſz ⁊ illđ
lv. diſt.
in ca. ſz
illud. in
fi. Ar.

amoueri poſt admonitionem: vt eẽ de coha.cle.ſicut. creditur: vt extra de proba.quoniam cõtra falſam. Sed de iure ſupplet. C. vt que deſunt aduocatis partium.l.vna. Bar.

Q Uando. ❡ Hec eſt ſecunda pars, in qua probat ꝙ prelati eccleſiarū parochialium debẽt facere profeſſionem epiſcopo ꝙ honeſte viuent.

a ❡ Et diacones. Hodie etiā acolythis cõferuntur eccleſie ex diſpenſatione: † vt extra de eta.ꝛ qualita.preterea.

b ❡ Profeſſionẽ. Quid promittere debeat, dixi.xxiij.diſt.ꝗꝗ.

P Riuſꝗ. Hec eſt tertia ps in qua ꝓbatur ꝙ habẽs filiam paruulam non debet eſſe epiſcopus.

❡ Caſus. Uacante eccleſia neapolitana quidam fuit ibi in epiſcopū electus a minori parte capituli alijs cõtradicẽtibus quia filiā habebat paruulam. ſupplicabatur pape vt ipſum confirmaret: ſed Grego. noluit eum confirmare, dicens ꝙ nec ipſi debuerūt eum eligere, nec ipſe debuit electioni conſentire, cū filia teſte cõuincatur ſui corporis cõtinẽtiā non habere.

c ❡ Ab altera parte.i.medietate: qa nomine partis medietas deſignatur vt.ff.de verboꝝ ſignifi.nomẽ.§.portionis.ꝛ.ff.de vſufru.l.etiam.

† hec diſpẽſa no eſt i corpore iuris clauſa, id eſt ōib⁹ epis eſt pmiſſa ſʒ Bla. et Gof. ij.ps.

iij.ps.

‡ Nā p. tpis ꝓceſſum qnꝗ purgatur vitiū.j.q.j.cito.et nota.ij.qō.j.in pmis. Archi.

‡ Qd dic vt legiẗ et nota.eẗ de elec. cum nobis oli. de poſt. ca.ij.et h adde quod di ca.ʒ.j.ij.qo.vij. iudicet. Archi.

templū et vaſa dñi, et ſacrariū ſpiritusſancti debeāt eſſe ꝛ dici: indignum eſt eos cubilibus et immunditijs deſeruire.

I tem ex concilio tole.v.

❡ Caſte ſe victuros promittant in diaconos vel presbyteros ordinandi.

Q Uādo pbr̄i ꝛ diacões[a] per parochias ↄſtituūtur, oportet eos ꝓfeſſionem[b] epiſcopo ſuo facere vt caſte et pure viuant ſub timore dei: vt dum eos talis profeſſio obligat, vite ſancte diſciplinam retineant.

I tem Gregorius nobilibus ciuibus Neapolita.

❡ Qui longa corporis ſui cõtinentiam non habet: in epm̄ eligi non debet.

P Riuſꝗ ad nos ſcriptura veſtra diſcurriſſet, Joannẽ diaconū qui ab altera[c] parte elect⁹ eſt: paruulā[d] habere filiam[e] quorundā relatione cognouim⁹. Unde ſi rationem voluiſſent attendere: nec illi eum eligere, nec ipſe debuerat cõſentire. Nā qua preſumptione audet ad epiſcopatum accedere qui adhuc longam corporis ſui continentiam filia teſte cõuincitur non habere?

I tem ex concil. Tole.ij.

❡ Ad ſubdiaconatū acceſſuri continentiā profiteantur.

D E his quos voluntas parẽtū a primis infantie[f] annis clericat⁹ officio mācipauerit, id ſtatuimus obſeruandū, vt mox detonſi, vel miniſterio lectorū[g] traditi, in domo eccleſie ſub epiſcopali preſentia a prepoſito ſibi debeant erudiri. At vbi octauumdecimum[h] etatis ſue cõpleuerint annū, corā totius cleri plebiſꝗ cõſpectu voluntas eorū de expetẽdo cõiugio ab epo perſcrutetur: quib⁹ ſi gr̄a caſtitatis deo inſpirante placuerit, ꝛ promiſſionem caſtimonie ſue abſꝗ coniugali neceſſitate ſe ſe ſpoponderint ſeruaturos: hi tanꝗ appetitores arctiſſime vie, leuiſſimo domini iugo ſubdantur: ac primum ſubdiaconi miniſterium habita probatione[i] profeſſionis ſue a viceſimo anno ſuſcipiant. † Qui ſi inculpabiliter ac inoffenſe xx.ꝛ.v.annum peregerint: ad

D E his. ❡ Hec eſt quarta pars huius diſtinctionis in qua dicitur ꝙ in.xviij.anno debet perſcrutari ſcientia iuuenum vtrum velint contrahere vel caſtitatem tenere.

❡ Caſus. ❡ Hoc capitulum loquitur de illis filijs q̄ tradūtur a parentibus in eccleſijs ſecularibus erudiendi. Dicitur eniʒ ꝙ illi receptis minorib⁹ ordinib⁹ in pueritia, cum ad decimumoctauuʒ annum peruenerint, interrogari debẽt an velint cõtinentiam profiteri, vel non. Et ſi dixerint ſe velle continere, poſt.xx.annū debent ad ſubdiaconatum promoueri: et ſi poſtea caſte vixerint, poſt.xxv.annum diaconi fiāt: ita tamen decetero ad nuptias vel furtiuos cõcubitus nõ accedant: quod ſi fecerint, deponantur. Si vero dixerint ſe nolle continere, ducant vxores: ita ꝙ ſi poſtea renunciauerint pari conſenſu copule nuptiali, ad ſacros ordines poterūt promoueri.

iiij.ps.

† Adde ꝙ hec dictio a h ponit excluſiue.tex. eſt ſi. in l.rō.§.ſi.ff.de ac.em. Pueri bñficia ſʒ nõ ꝑlaturas habere poſſūt.

‡ Hoc capj. nil facit ad hoc ꝙ dicit requirit. ꝛc. Ar.

d ❡ Paruulam. Paruitas filie fuit argumentum ꝙ non diu fuerat continens. vnde aliud eſſet ſi habuiſſet magnam filiam, ‡ vt ſic non obſtet: vt.j.eod.de ſyracuſane. vnde ibi fuit diſpẽſatum. Sed hodie iure communi nullus talis promouendus eſt in epiſcopum: vt.lxj.diſtinc.catineñ.

e ❡ Filiam. No. ꝙ per factū ipſum probatur aliquid: vt.lxxxij.diſtin.propoſuiſti.xij.q.ij.quatuor. et.xviij.diſtinct.peruenit. Ex hoc ca. videtur ꝙ iudex ex ſuo officio poſſit aliquid ſupplere de facto quod ſibi non conſtat tanꝗ iudici. Et licet non obijciaẗ aliquid a partibus contra perſonam electi: ipſe tamen ſuperior poteſt obijcere. ‡ Sed hoc ideo ſupplet de facto, quia illud ſpectat ad ſubſtantiam electionis: ſicut ſupplet de tali facto qḋ ſpectat ad ſubſtantiam iudicij: vt dixi.ij.qōe.vij.alieni. Joan. Al's iudex non ſupplet de facto niſi quod conſtat iudici tanꝗ iudici: vt.C.de temp.app.l.j.§.vlti. et.C.de ap.ampliorem. circa principium. et.ff.de teſti.l.iij.§.tu magis ſcire. Sed licet poſſet ſupplere, tamen ei ſoli non

f ❡ Infantie. id eſt pueritie: quia infantia non durat niſi vſꝗ ad ſeptennium: vt.C.de iure deliberā.ſi infanti. Sic ergo videtur ꝙ pueri bene poſſūt habere beneficia eccleſiaſtica. nam et promoueri poſſunt: vt.lxxvij.diſtinctione.in ſingulis. Sed contra.j.queſtione.j.pueri. Sed dic ꝙ beneficia poſſunt habere, ſed non prelaturas: vt extra de eta.et qualitate.indecorum.

g ❡ Lectorum. Nomine lectoris hic cõprehendit omnes minores ordines.ſ̄.xxv.diſ.ca.primo.

h ❡ Octauumdecimum. In clerico ſeculari requiritur votum in.xviij.anno, vt hic, et.lxxvij.diſtinctione, in ſingulis. ‡ ſed in monacho in.xv. vt.xx.queſtione.j.illud. quod ideo fit, ne monachalis habitus propter nuptias deſeratur: niſi vbi dura eſt conuerſatio: vt in inſulis, vbi datur maius ſpatium: vt extra de regu. quia in inſulis.

i ❡ Probatione. Debet enim longa precedere continentia: vt ſupra eadem, proxi.capiẗ, et.lxxvij.diſtinctio. quicunꝗ.

a ¶ Ad terrenas. q̄r terrā replent: virginitas vero paradiſum.xxxij.q.j.nuptie.
b ¶ Auferre.quod ergo de iure cōmuni competit,negandum non eſt.in auten.de nup.circa finem.§.ſed hoc quia.ff.de re iu.l.iiij.§.ſi quis condemnatus.

non,promouentur ad ſacros ordines non promiſſa continentia: vt.xxxj.diſtinc.quoniam.ſed occidētales nunq̄ promouentur niſi continentia promiſſa: vt ſupra ca.nullum.et cap.aſſumi. A tempore autem Siricij et Innocentij non licuit occidētalibus ad diaconatum vel ſupra

Aſſumi ꝛc. ¶ Hec eſt.v. pars diſtin.in qua probat̄ ꝙ null⁹ debet eſſe ſacerdos diaconus vel ſubdiaconus,niſi promiſſa caſtitate. Jo an.de fan.
¶ Caſus. Ab hoc loco vſq; ad.§.ecce. omnia.c. inducuntur ad probandum ꝙ ſubdiaconi nō tenent̄ continere, cōtra priora ca. Et idem ꝓbat de ſacerdote ꝛ diacono. Inducuntur duo prima a ꝯrio ſenſu: et inducunt̄ omnia ſophiſtice. Uel verū eſt qđ dicit ſi de illorū tempore itelligat̄ quo continētia cepit introduci.

Diaconi. ¶ Caſ⁹ Statutum fuit i ſynodo anchiritana ꝙ ſi aliqui in diaconos ordinent̄: ꝛ dicāt ſe nolle vel nō poſſe continere: et ep̄us nihilominus ordiat eos: ſi poſtea cōtraxerint, ab vxore ſeparabuntur: ſed in miniſterio remanebūt: q̄a videtur ꝙ ep̄s eis licentiam dederit. ſi vero in ordinatione ſua tacuerit videntur continentiam profiteri: et ideo ſi poſtea contraxerint, officio et beneficio priuabuntur.

v.ps.

diaconi officium (ſi adimplere id poſſe ab epiſcopo probant̄) promoueri debent. Cauendū eſt tamen his nequando ſue ſpōſionis immemores, aut ad terrenas[a] nuptias, aut ad furtiuos concubitus vltro concurrāt: quod ſi forte fecerint, vt ſacrilegij rei ab eccleſia habeantur extranei. Quibus autem voluntas propria interrogationis tempore deſiderium nubendi pſuaſerit, conceſſam ab apoſtolo licentiam auferre[b] non poſſumus: ita vt cum prouecte etatis in cōiugio poſiti renunciaturos ſe pari conſenſu operibus carnis ſpoponderint, ad ſacros ordines aſpirent.

Item ex cōcilio Arelateñ.iij.

¶ In coniugio cōſtitutus ad ſacerdotiū aſſumi non debet.

Aſſumi aliquem ad ſacerdotiū in ꝯiugij vinculo cōſtitutū nō oportet: niſi fuerit promiſſa conuerſio.

Item ex eodem.iiij.

¶ Non ordinent̄ diaconi qui caſtitatem non profitentur.

Preterea placuit vt deinceps non ordinentur diacones coniugati, niſi qui prius conuerſionis propoſito confeſſi fuerint caſtitatem.

Uerū illa priori authoritate diaconibus videtur permitti cōiugium, cū ad ſacerdotium tantum coniugati prohibētur aſſumi. Porro in ſequenti videtur ꝑmitti authoritate ſubdiaconibus, cum de diaconibus ſpecialiter precipitur: vt ſine probatione caſtitatis non ordinentur. Hoc idem in anchiritana ſynodo videtur eſſe ꝑmiſſum, i qua ſic ſtatutū eſt.

¶ Diaconi non prohibeātur a miniſterio pro nuptijs, ſi in ordinatione dicunt ſe continere non poſſe.

Diaconi[c] quicūq; cum ordinantur, ſi in ipſa ordinatione proteſtati[d] ſunt dicentes ſe velle habere vxores, nec poſſe ſe continere: hi ſi poſtea[e] ad nuptias peruenerint, maneāt in miniſterio[f]: propterea ꝙ his epiſcopus licentiam dederit. Quicūq; ſane tacuerint, ꝛ ſuſceperint manus impoſitionē profeſſi continentiā: ſi poſtea ad nuptias peruenerint, a miniſterio ceſſare debebunt.

Itē ex cōcilio Neoceſarieñ.

¶ Preſbyter ducēs vxorem ab ordine deponatur.

Preſbyter ſi vxorē duxerit, ab ordine[g] illum deponi debere: ꝙ ſi fornicatus fuerit, vel adulteriū commiſerit: extra eccleſiā abijci et ad penitentiam[h] inter laicos redigi oportet.

Item Gregorius.

promoueri niſi ꝓmiſſa continentia: vt.lxxxij.diſtin.ꝓpoſuiſti.et.c.pluri mos.ſed ſubdiaconibus vſq; ad tempus Grego.licuit: vt.xxxj.diſtin.ante trienniū. Orientales ꝗ̄ licite vtuntur mr̄imonio contracto ante ſacros ordines: poſtea in ſacris ordinib⁹ cōtrahere non licet: vt.xxxj.diſtin.quoniam. et ca.aliter. ꝛ extra de cleri.coniuga.cuʒ olim.ſed poſt receptum ſacrum ordinem non poſſunt contrahere: vt ibi dicitur.
d ¶ Proteſtati. ſupra diſtinc.proxi.diaconus. et ext̄ de in integ.reſtit. ca.j.in fine.
e ¶ Poſtea.ſicet de cleric.coniuga. diuerſis.ꝛ extra de conceſ.preben.ꝛ eccle.non vacan.cuʒ ſuper. in fine.de filijs preſbyterorū. veniens.
f ¶ In miniſterio.quia videretur venire contra promiſſionē ꝓpriam: vt ext̄ de condi.appo.per tuas.

Preſbyter. ¶ Hec eſt.vj. pars in qua ponit̄ pena ſacerdotibus fornicarijs. J.d.f.
¶ Caſus. Dicit̄ in hoc ca.ꝙ ſi pbr̄ duxerit vxorē, dʒ deponi. Si vero adulterium vel fornicationē cōmiſerit, debet extra eccleſiam abijci: et ad penitentiam inter laicos redigi.

c ¶ Diaconi. Ad intelligentiam horum capitulorum notabis ꝙ in orientali eccleſia et in occidentali licite contrahitur in minoribus ordinibus: vt.xxxij.diſtin.ſi quis eorum.et cap.lectores.et ca.placuit.ſed conſtituti in ſuperiori ordine nec apud nos nec apud grecos poſſunt contrahere: nec poterant tempore apoſtolorum: ꝗ̄ et ſi contrahant, non eſt matrimonium: et hoc patet ex ſexta ſynodo que in oriente fuit celebrata: et regulam ſtatuit eis: vt.xxxij.diſtinct.ſi quis eorum.xxxj.diſtinct.nicena. lxxxiiij.diſtinc.cum in preterito. In hoc autem eſt differentia inter eos et nos, ipſi enim ſiue ſint coniugati ſiue

Orientales ab occidentalibus dr̄nt.

g ¶ Ab ordine.i.ab officio, et non bn̄ficio. ꝛ ſm̄ hoc magis punit̄ ſacerdos qui fornicat̄, q̄ʒ qui legitime cōtrahit et hoc ideo, q̄r facit cōtra ſacrū ordinem et etiam contra legem: et ideo minus peccat ducendo vxorem: q̄r credit hoc ſibi licere: ſicut illa minus punitur que publice delinquit, q̄ʒ que priuate delinqueret: quia credit hoc ſibi licere: vt.ff.de rit.nup.l.vlti.
h ¶ Ad penitentiā.l.diſtin.confirmandū.contra. Sed illud intelligitur de ſolenni penitētia, quam clericus fa-

† hoc cere non debet: ✝ iſtud de publica.vt.xxx.q.j.ſi quis ſa-
ciãno. cerdos.⁊.xxx.diſt.ſi quis preſbyter.ſ; ſi depoſit⁹ fuerit,
ꝗ ꝺ pe. bene poteſt ſolẽniter penitere: vt de pe.di.vj.ſacerdos.
cu.c.j.⁊ Adhuc ſignaᵵ cõtra.lxxxj.diſt.preſbyter.vbi dicitur ꝙ
ca.ꝗſi= ſacerdos non debet publice penitere inter laicos. Sed il-
tuz.ibi lud verũ eſt quan-
videas. do crimẽ eſt occul-
Archi. tum.ſed hic loqui-
tur quando crimẽ
eſt publicuz apud
vij.ps laicos.ij.q.j.ſi pec-
cauerit.

Quia ſunt cul-
pe.¶ Hec eſt
vij.pars diſti.in q̃
ꝓbaᵵ ꝙ vxor ſub-
diaconi,diaconi,vł
pbri poſt mortem
mariti contrahere
nõ poteſt:⁊ proba-
tur ꝑ tres authori-
tates.Jo.de fan.

¶ Caſus. Cleric⁹
quidã in conſortio
ſuo quãdã habuit
mulierem. poſtea
factus eſt diacon⁹.
eo mortuo Petrus
qui erat bonorum
ei⁹ procurator,vel
q̃ antea fuerat ꝓ-
curator patrimo-
nij beati petri,tra-
didit eam nuptui
ꝓpter quod Fau-
ſtin⁹ qui nunc erat
ꝓcurator ⁊ defen-
ſor patrimonij bea-
ti Petri, volebat
ipſuz Petrũ puni-
re.Un ille Petrus
de hoc conqueſtus
eſt pape.⁊ tribus rationibus ſe excuſauit: quib⁹ probat
ꝙ illa mulier non fuit vxor diaconi. Primo,q: corrupta
venit ad illũ diaconũ cum adhuc cleric⁹ erat. Scḋo: quia
cum ille recepit ordinẽ ſacrũ,illa non mutauit veſtẽ,nec
continentiã ꝓmiſit. Tertio,quia anteq̃ʒ ille perueniret
ad diaconatum,⁊ poſtea mulier illa vixit incontinenter.
Quare Greg.precipit cuidã vt inquirat vtrũ illa fuerit
vxor diaconi:⁊ tradat eũ puniendũ Fauſtino defenſori.
ſi non fuerit,nullo modo puniatur.

¶ De eo qui relictã cuiuſdam diaconi duxit vxorem.

Quia ſunt [a] culpe in quibus culpa eſt relaxare vindictã: querenda eſt ſemper veritas,vt inquiri debeat vtrũ accuſatũ noxa condemnet,an a pena innocentia patefacta ſubducat. Itaq; peruenit ad nos fauſtinũ defenſorẽʒ vltionem exercere in Petrũ latorẽ preſentium voluiſſe,pro eo ꝙ (quantũ dicitur) relictã cuiuſdam diaconi tẽpore quo cõductor [b] fuit, marito tradiderit ſed quoniã iſte coniugem diaconi aſſerit non fuiſſe,dicens [c] nec eam [d] virginẽ ad eũ perueniſſe, deniq; nec religioſam [e] mutaſſe veſteʒ poſtq̃ʒ ille in ordine ſacro promotus eſt: adijciens etiam,priuſq̃ʒ ad diaconem perueniſſet,⁊ poſtea praua illam mulierem opinione vixiſſe. Ideo fraternitatem tuam his hortamur affatibus vt cum dei (ſicut decet) timore cauſam hanc ſubtili omnino inueſtigatione perquiras, ⁊ ſi in coniugio diaconi mulierem de qua agitur,fuiſſe [f] conſtiterit: ſupraſcript⁹ lator memorato defenſori ⁊ rectori patrimonij ad vindictam modis omnibus tradatur: ⁊ cum cõpetenti emẽdatione hi qui male ſociati ſunt,diſiungãtur. Si vero in eius coniugio non fuerit,memoratum Fauſtinuʒ ex noſtro mandato commonere te volumus vt ei facere nil preſumat, nec falſa illum accuſatio in aliquo pregrauet.

Item ex concilio Aurelianenſi.

¶ De vxore preſbyteri vel diaconi ſi alij ſe cõiunxerit.

Si ſe cuiq; mulier duplici [g] ꝯiugio preſbyteri vel diaconi relicta cõiunxerit: aut caſtitate fruanᵵ: aut ſeparenᵵ [h]: aut certe ſi in criminis intẽtione perſtiterint,pari excõmunicatione plectantur.

a ¶ Quia ſunt. Q; hec allegatio valeat,ꝓbaᵵ.xxxiiij.
diſt.ſi quis viduam.
b ¶ Conductor.i.defenſor.
c ¶ Dicẽs.⁊ ita nõ potuit vxor ei⁹ cẽſeri: quia maritus
corrupte non poteſt ꝓmoueri.
d ¶ Nec eam virginem. Hic per duo extrema colligiᵵ
Princi- medium.ex eo enim ꝙ ab initio non erat virgo,⁊ poſtea
piũ me- iſte promotus fuit in diaconum,colligitur eam non fuiſ-
diũ ⁊ fi- ſe vxorem: arg.ff.de here.inſti.ſed ⁊ ſi.§.ſolemus.⁊.liiij.
nis an- diſt.ca.legem.quandoq; medium trahit extrema.ff.de
vnum ſer.ru.pre.qui ſella.§.vlt.⁊.l.tria predia.quãdoq; prin-
trahat cipium trahitur ad finem.j.xxxv.diſtin.ab exordio.ff.de
aliud. leg.ij.ſi quis.in princi.quandoq; finis trahit ad ſe princi-
pium: vt.xiij.queſt.ij.ca.vltima voluntas.ff.de adimen.
Coniu- leg.l.iij.⁊.l.iiij.
gat⁹ ꝑ e ¶ Nec religioſam,id eſt religioſum habitum quem
ſolent ſumere vidue vel alie deuote,licet non conuertantur ad aliquam eccleſiam. Nec enim credo ꝙ vxor illius qui promouetur ad ſacrum ordinem,teneatur intrare religionem: ſed ſufficit ꝙ voueat perpetuam continentiam: vt.lxxvij.diſt.epiſcopus. Nec ob.extra de conuer.cõ.ſane.quia illud ſpeciale eſt in vxore epiſcopi. Sʒ adhuc ob.ex̃ de cleri.coniug.quod a te. Sed illud intelligẽ cum ordinatus vult trãſire ad religionem. Sed nec hic papa aliquid dicit de veſte: ſed Petrus illud allegauit. ✝

moueri põt,licʒ vxor religionẽ nõ igrediaᵵ.

f ¶ Fuiſſe. Supple et eum ordinatum ipſa ſciente. ‡ nam ſi ea inuita ordinareᵵ vel ignorante,non fieret ei preiudicium.ſed ſi ſciuit ⁊ tacuit,fit ei preiudiciuʒ vt poſt mortem illius non poſſit nubere: vt.xxxij.diſtinc.ſeriatim. Unde non requiritur ꝙ mulier voueat: ſed ſufficit ſi ſcit virum ſuum ordinari.

✝ Ad hoc facit text⁹ in.l.obſeruandũ.i fi.ff.de of.preſi.

‡ Sub.⁊ ꝯtinẽtiã ꝓfitẽte: vt ex̃ de cõuer.cõiug.coniugat⁹:

Si ſe cuiq;. ¶ Caſus. Relicta preſbyteri vel diaconi ſi nupſerit ſecundo, ſeparari debet: ⁊ ſi caſtigati.i.moniti noluerint ſeparari,excommunicentur. Si eſt in litera caſtitate.i.propter caſtitatem ſeruandam.

g ¶ Duplici.quantum ad primum.
h ¶ Separentur. Dubitatur de vxoribus ordinandorum qualiter vouere debeant,⁊ dare licentiam. videtur ꝙ ſolo verbo: vt.s̃.e.di.de his.in fi.⁊ ca.quia ſunt culpe. ‡
⁊.xxxij.diſt.ſeriatim. Sed contra extra de conuer.cõiu.
ſane.⁊.xxxiiij.diſt.fraternitatis.vbi dicitur ꝙ vxor promouendi intrabit monaſterium. ‡ Item alia ratione,q:
cetus clericorũ preeminet cetui monachorũ: quia vir bonus monachus facit bonũ clericum.xvj.q.j.legi.et facit
ad hoc extra de conuer.cõiu.coniugatus: ſed nullus ſuſcipitur in monachum niſi conuertatur vxor.xxvij.q.ij.
agathoſa. Dic non eſſe neceſſe ꝙ conuertatur,ſed ꝙ voueat caſtitatem tantum,niſi de ea habeatur ſuſpicio.extra de conuer.coniug.cum ſis preditus. Et ſpeciale eſt
in illa decre.ſane.in vxore epiſcopi. Sed obijcitur.hec
mulier non vouit ſolenniter: ergo ſi contraxerit,tenet
matrimonium.quod hic negatur. Sol.ſm quoſdam votum iſtud eſt ſolenne ex propria profeſſione: ✝ vt extra
qui cle.vel vo,conſuluit.alias non videtur ꝙ ſola ſcientia mulieris ſolennizet votum,niſi ipſa expreſſe vouerit. Joan. Sed videtur ꝙ ſola conſtitutio eccleſie hoc
matrimoniũ dirimat,non ſcientia vel votum: quod ex eo
patet,ꝙ grecus non ꝑmittit continentiã dum recipit ſa-

‡ dicũt qdã ꝙ mõaſteriũ ſibi aſſignabiᵵ per epm: et ipſi⁹ auctoritate fiet ſeparatio: ſiue dabiᵵ licentia.

✝ j.xxvij.q.ij.ſi vir.ibi videas.

Vxores ordinãdorũ qd vouere debeãt.

✝ cõfeſſione.

cros ordines: vt.xxxj.diſt.quoniã.tamẽ ſi ↄtraxerit poſt ſacros ordines, nõ tenet matrimoniũ. hoc ergo non facit votum, ſed ſola conſtitutio eccleſie. ſcrutinio variare nequeunt electores: vt extra de elect. publicato. poſtulatio autẽ variatur ſi poſtulantes diſſẽdunt de iure ſuo, niſi ſit iam preſentata ſuperiori: vt ex de poſtu.prela.bone.ij.

a ¶ Si qua. ¶ Aut diaconi. ideo nõ facit mẽtionẽ de ſubdiaconibus, quia tẽpore Gregorij promouebatur quis ad ſubdiaconatũ nõ promiſſa continentia, nec fiebat vxoris aliquod preiudicium: vt.xxvij.q.ij. multorum.

De ſyracuſane. hec ẽ.viij pars diſtin. in qua probat ꝙ null⁹ debet fieri epiſcopus habẽs filios ⁊ vxorem, niſi ex neceſſitate: ⁊ remota cauſa impedimẽti: ſcʒ ꝙ per tales eccl'ie non ledantur. Jo. de fan.

viij.ps

¶ Caſus. Quidã minus idoneus in eccl. ſyracu. eſt electus, habẽs filios et vxorẽ: ꝓ quo cethegus patricius ſupplicauit pape vt ei⁹ electionẽ cõfirmaret. Sʒ quia perſona illi⁹ electi erat minus idonea non exaudiuit Cethegũ, immo diſtulit eũ cõfirmare fere per annũ, vt ſyracuſana electio in melius ꝓueniret. Sed quia irreuocabiliter in ſuo ꝓpoſito perſtiterũt, et in illa eccl'ia non erat alius idone⁹: ne amplius inſanirent (ſicut pretor magnific⁹ pape ſignificauit) ideo papa eius electionẽ confirmauit: prius tamẽ ab eo cautione recepta, in qua continebaꝶ quãta eſſet ſuarum rerũ ſubſtãtia: ⁊ ꝙ nihil de reb⁹ eccleſie vſurpabit: ⁊ ꝙ queſita tẽpore epiſcopat⁹ eccleſie reſeruabit.

† hoc ẽ falſũ: ſʒ dic vt no. lxiij. di. q̃ꝫto. Archi.

‡ Uer. cũ aũt. ſʒ ml'tũ a longe ibi ſumitur hoc ar. vñ dic ꝙ nil aut p ırũ fa ci: ſi bñ videaꝶ. Archi.

Itẽ ex ↄcilio Martini pape.

¶ De eodem.

Si qua vidua epiſcopi vel preſbyteri aut diaconi[a] maritũ acceperit: nullus clericus, nulla religioſa perſona cũ ea cõuiuiũ preſumat: nunq̃ꝫ cõmunicet: morienti tamen ei ſacramenta ſubueniant.

Item Pelagius cethego patricio.

¶ Cuiuſdam epiſcopi ordinatio differtur, quia vxorem habet et filios.

De ſyracuſane vrbis antiſtite optaueramus in ipſo initio glorie veſtre deſiderijs obedire, niſi nos ml'tiplex ratio ipſius non paucis tempori⁹ ordinationem differre ſacerdotij coegiſſet. ob hoc autẽ ꝙ vel perſone qualitas (ſicut ⁊ vos melius noſtis) vel ſuperſtes vxor aut filij (per quos eccleſiaſtica ſolet[b] periclitari ſubſtantia) noſtros animos diutius ab eius ordinatione ſuſpẽderet: quantum ad cautelam humanaꝫ pertinet, integro pene anno diſtulimus, opinãtes ꝙ in melius ſyracuſanorum ꝓuenire poſſet electio. Sʒ quia in voluntatis ſue propoſito irreuocabiliter perſtiterunt[c], et nullus eſt alius in eadem repertus eccleſia niſi longioribus adhuc temporum differretur ſpatijs: ne paulo amplius inſanirent (ſicut filij veſtri magnifici pretoris teſtificatione didicimus) inter huiuſmodi ambiguitates illud conſultius iudicauimus faciendum, vt congrua prouidentia cauſam propter quam principalis[d] conſtitutio habentem filios et vxorem, ad epiſcopatus ordinem promoueri prohibet, ſalua diſpoſitione concilij muniremus. Qua de re ſummo ſtudio ab eodem ſyracuſane vrbis epiſcopo priuſq̃ꝫ a nobis in epiſcopum contingeret ordinari, huiuſmodi exegimus cautionẽ, per quam et ſuã fateretur quantula eſſet preſentis temporis habita rerum deſcriptione ſubſtãtiam: et nihil vnq̃ꝫ per ſe aut per filios et vxorem ſiue quamlibet propinquã aut domeſticaꝫ vel extraneam forte perſonam de rebus audeat vſurpare eccleſie: et vniuerſa ſui epiſcopatus queſita[e] tempore, eccleſie ſue dominio ſociaret: nihil vltra id quod modo deſcriptum eſt, filijs ſuis vel heredibus relicturus. Ecce hac authoritate electus in epiſcopũ nõ prohibetur habere vxorem et filios. ‡ Eligi autẽ ad epiſcopatũ non debet niſi aut ſacerdos aut diacon⁹: ſubdiaconus vero[?]

d ¶ Principalis. i. principium. in auten. de ſanc. epiſco. circa prin. hic prohibetur in epiſcopum eligi habens vxorem et filios. et lxi. diſt. catinenſis. idem eſt ſi habet nepotes: vt in auten. q̃modo oporteat epi. §. j. coll'. j. Sed hoc poteſt intelligi quando filij mali ſunt vel nepotes. nã ꝓpter tales ab alijs legitimis actib⁹ patres remouẽtur: vt. vj. q. j. qui crimen. vel quando ita tenere diligit eos, ꝙ preſumiꝶ ratione ipſorum ꝙ dilapidentur bona eccleſie: vt hic dicitur. idez eſt ſi habet patrẽ, vel ſi habet fratres de quib⁹ eſt timor, al's non repellitur quis propter vxorem vel filios, cum hoc permittat apoſtolus. Et eſt arg. ad hoc. xij. queſt. ij. epiſcopus qui filios. † et extra de teſta. ca. j. dum tamen longa continentia preceſſerit. vt. §. eo. priuſq̃ꝫ. et lxxvij. diſ. q̃cũq̃ꝫ.

e ¶ Queſita. de rebus eccleſie, vel intuitu eccleſie: vt xij. q. j. manifeſta. ⁊ ca. ſequẽ. et. q. v. ca. pe.

¶ Ecce hac. ¶ Iſte §. diuidiꝶ in duas partes. In prima parte ↄcludit Gratian⁹ ex ſupradictis ab illo cap. aſſumi. vſq̃ꝫ huc: ꝙ ſiue ſit ſubdiacon⁹, ſiue diacon⁹, ſiue preſbyter: licite poteſt vti matrimonio contracto. Et ad hoc allegat breuiter ſupradicta recapitulando. In ſecunda parte que incipit ibi. ſed quod de electione. ſoluit predictas obiectiones: quia quod dicitur in illo capi. de ſyracuſane, non ob. quia in minoribus ordinibus conſtitutus, vel in laicali habitu potuit electus ille habere vxorem et filios: et poſtea de conſenſu vxoris continentiam profeſſus bene potuit promoueri. Illud autem ca. quia ſunt culpe. intelligitur de diacono cuius eccleſia nondum ſuſceperat votum continentie: vel de eo diacono qui ſuſcepit eam in minoribus ordinibus: ſicut dictum eſt de epi-

b ¶ Solet. No. caueri debere ex eo ꝙ ſolet aliquid fieri: vt. xcviij. diſt. aphros. ⁊. lxiij. diſt. noſſe.

c ¶ Perſtiterunt. No. argu. ꝙ ambulatoria eſt voluntas eligentium vſq̃ꝫ ad confirmationem: vt. lxj. diſt. ſtudij. ⁊. lxiij. diſtinc. quanto. et extra de elect. cum terra. et ꝙ nullum ius acquiritur electo ante confirmationem: † vt extra de accuſa. ſuper his. ⁊. xxvij. queſt. ij. non eſt dubium. et extra de elec. cum in cunctis: ‡ et ca. noſti. Arg. contra extra de elect. cum inter. in fi. et per illam decre. dico ꝙ non poteſt variari. Joan. Sed hodie publicato

ſcopo ſyracuſano. Alia autem ca. ex tẽpore vel loco intelliguntur. Ex tẽpore: quia nõdum erat indicta continẽtia miniſtris altaris. Ex loco: quia orientalis eccleſia nondum ſuſceperat votũ continentie: hoc tamen ſeruat: quia ſi moritur vxor que ducta eſt in minorib[9] ordinib[9] cum qua eſt aliquis factus ſacerdos ſi poſtea cõtrahit: deponet.
a ❡ Niſi neceſſitate cogente. hodie iure communi eligit: vt ex̃ de eta. ꝛ quali. a multis.
b ❡ Grego. ſ. ea. quia ſunt.
c ❡ Suſceperat. hec ſol. nõ valet,† quia a tempore apoſtolorum non licuit in ordine illo contrahere: nec in ſubdiaconatu: vt lxxxiiij. diſtin. cum in preterito.
† Ad idem hug. ꝛ lau. ꝙ fuit iſta glo. ar.
d ❡ Neoceſarienſis. ſ. ea. pbr̃ ſi.
e ❡ Anchiritane. ſ. eo. diaconi.
f ❡ Ex tempore. illud ſtare non poteſt: quia dicitur i ſ. illius ca. diaconi pfeſſi cõtinentiã.
g ❡ Ex loco. ſ. ita credebat ꝙ in oriẽtali eccl'ia diaconi poſſet ꝯhere ſꝫ hoc nõ eſt verꝫ.
❡ Item opponit.
❡ Adhuc opponitur per ſequentia ca. quorum prima duo ſunt plana. et poſtea in diſt. xxx. ponit ſolutionem.
S J quis. hec ẽ. ix. pars. diſtinct. in qua dicit preſbyterum religiõis cauſa nõ debere contẽnere ꝑpriam vxorem.
h ❡ Contemnere. ꝗtum ad exhibitionem neceſſariorũ: vt. xxxj. diſt.

ro non niſi neceſſitate[a] cogente. Siue ergo preſbyter ſiue diacon[9] ſiue ſubdiaconus fuerit: apparet ꝙ in prefatis ordinibus conſtituti licite matrimonio vti poſſunt. Quia ergo authoritate grego. qui relictam diaconi vxorem marito tradidit puniẽdus eſt. Item in neoceſari. conci. Preſbyter ducẽs vxorem, non diaconus iubetur deponi. Item in Anchiritana ſynodo. Diaconi qui in ordinatione ſua dicunt ſe velle habere vxores: ſi poſtea ad nuptias venerint, nõ ꝓhibentur a miniſterio. Patet ꝙ nec diaconi nec ſubdiaconi ſunt prohibẽdi a ꝯiugio. Sed qđ de electione obijcit, verum quidẽ eſt in epatũ non eligenduꝫ eſſe niſi in ſacris ordinib[9] cõſtitutũ: ſed ipſum vxorẽ habere et filios nõ repugnat premiſſis authoritatib[9] de continẽtia clericorũ. In laicali eñ habitu vel in minoribus ordinibus cõſtitutus potuit habere vxorẽ et filios: ſed ſi poſtea ex conſenſu vxoris continentiam profeſſus, ſubdiaconatũ vel diaconatum vel preſbyterij gradũ adeptus fuerat: attamen vxori ꝛ filijs ipſum neceſſaria miniſtrare oportebat. ❡ Illud autẽ gregorij[b] duobus modis ſoluitur; vel quia eccleſia illa cui diacon[9] ille militauerat, nondum continentie votum ſuſceperat[c] in diaconibus et reliquis miniſtris. Vel quia (ſicut de electo in epiſcopum ſupra ſcriptum eſt) ante ſubdiaconatũ memoratus diaconus eam in vxorem duxerat. ❡ Illud autem neoceſarienſis[d] concilij, ꝛ anchiritane[e] ſynodi: vel ex tempore vel ex loco intelligitur. Ex tempore[f], quia nondum erat introducta continẽtia miniſtrorum altaris. Ex loco[g], qꝛ vtraqꝫ ſynodus orientalis eſt; et orientalis eccleſia non ſuſcipit generale votuꝫ caſtitatis: hoc tamen diligenti obſeruatiõe cuſtodit vt poſt adeptum ſacerdotium defuncta priori vxore cũ qua ſacerdos factus fuerat: ſi alteram duxerit, deponatur.

Itẽ opponit illud quod legitur in canone apoſtolorum.

❡ Preſbyter cauſa religiõis non cõtẽnat ꝑpriã vxorem.

SI quis docuerit ſacerdotẽ ſub obtẽtu religionis propriã vxorẽ contemnere[h]: anathema ſit.

Itẽ ex concilio Gangrenſi.

❡ Anathema ſit q̃ preſbyterũ cõiugatũ diſcernit a cõmunione nuptiarũ occaſione.

SI quis diſcernit[i] preſbyterũ coniugatũ tanqꝫ occaſione nuptiarum: ꝙ offerre non debeat, et ab eius oblatione ideo abſtinet: anathema ſit.

Item ex ſexta ſynodo.

❡ Ab officio abſtineat pſbyter non legalibus nuptijs detentus.

PResbyterum non legalibus[k] nuptijs detentum cathedram quidem habere[l], ſed ab officio abſtinere precipimus. ſufficit eñ huiuſmodi indulgẽtia ei: quia benedicere alijs eum qui vulnera ſua debet curare, conſequens non eſt. benedictio enim, ſanctificationis traditio eſt. qui vero hanc non habet propter delictũ[m] ignorantie[n]: quomodo alijs tradet? Non ergo publice neqꝫ priuate benedicat, nec corpus domini diſpenſet alijs: nec alio modo miniſtret: ſed ſufficiat ei ꝙ preſidet: ꝛ imploret a deo vt dimittatur ei iniquitas ignorantie ſue. Manifeſtum eſt autem ꝙ et huiuſmodi non legitime nuptie ſoluãtur: ꝛ nullatenus vir acceſſum habeat ad eam ꝑpter

oĩno. ꝛ. ꝗ. poteſt.
i S J quis diſcernit. et infra ꝛc.
P Reſbyterũ. ❡ hec eſt. x. pars huius diſt. in qua dicit pbr̃m nõ legalibus nuptijs detẽtum ab officio abſtinere debere.
❡ Caſus. Quidã pbr̃ oriẽtalis mortua ſua vxore duxit ſcđam cũ putaret ſibi licere. queſitũ eſt in ſexta ſynodo qđ de eo fieri debeat. Et rñdetur ꝙ debet priuari oĩ ſacro miniſterio: ita ꝙ neqꝫ publice neqꝫ ꝑuatim benedicat: quia benedictionẽ non habet ꝑpter delictuꝫ ſuuꝫ: ſed imploret veniã a dño đ ſuo delicto. honorẽ tamen ſue cathedre per diſpenſationẽ tenebit. ix. ps.
k ❡ Nõ legalib[9]. põt intelligi de eo qui ꝯxit ſcđas nuptias per ignorantiam iuris. †
l ❡ habere. ſ. dignitatẽ. bñficiũ ei retinebit: ꝛ locũ in choro ꝛ cãtabit cũ alijs, ꝛ itererit electionib[9]: ſꝫ hoc ſolũ deeſt ei, ꝙ nõ dꝫ miniſtrare vt ſacerdos: vt. xv. q. vlt. q̃ admiſerit. ꝛ. c. ſi q̃ſ pbr̃. Et nota ꝙ de vtroqꝫ iure eẽt priuãdus: vt. lxxxiiij. di. q̃ſq̃s. ſꝫ hoc bñficiũ ꝯcedit ‡ ſublato officio: vt. l. di. pbr̃os. et. c. ſtudeat. ꝛ ex̃ de cle. pug. hẽric[9]. ꝛ ex̃ de cle. egro. tua. x. ps.
m ❡ Propter delictũ. i. qđ factũ ꝯmiſerit ꝑ ignorãtiã.
n ❡ Ignorantie. ar. ꝙ lꝫ aliq̃s ignoraret ſe debere ꝯtinere q̃ ordinat: tñ ex eo ꝙ recipit ordinẽ tenetur continere. xxiij. diſt. ꝗꝗ.

† Sic intelligit Gran[9] xxxj. di. ꝗ. vlt.
‡ Rõ ẽ ne ad ſecularia negocia redeat i opprobriũ ordis clericalis. xciij. di. diaconi Archi. Ordis ſuſceptio obligat ad continẽdum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

pbr̄ ex a ¶ Priuatus eſt. Uidetur hic ꝙ ſi ſacerdos eſt excommunicatus vel ſuſpenſus, ꝙ non debet priuatim dicere horas ſuas. quod non eſt verū: immo ad hoc tenetur: dum tamen non faciat hoc officiando ſuam eccleſiam: vt colligitur. xj. q. iij. ſi quis epiſcopus.
cōicat⁹ tenetur ad horas dicēdas.

¶ Conſulendū. Hec eſt. xj. pars diſtin. in qua dicit pbr̄os non a laicis eſſe iudicandos, licʒ aliqñ ſint reprehenſibiles.

Bulgari q̄ ſūt. xj. ps. ¶ Caſus. Bulgari ſūt populi inter vngariā et greciā cōſtituti. apđ iſtos pbr̄i quidaʒ habebant vxores: quare queſierūt a papa an deberent illos eijcere? Et reſpōdet ꝙ nō: lʒ illi ſacerdotes ſint reprehenſibiles. Et hoc ꝓbatur exemplo dn̄i, qui iudam proditorem nō eiecit: et q2 laici clericos iudicare nō debēt: ſed ſi quid mali fecerint, epiſcoporum iudicio reſeruatur.

Mat. v. g.

b ¶ Reprehenſibiles. ſi. xv. q. vlti. ca. vlti. Sed cōtra xxxij. diſti. nullus. Sed illud intelligitur † cum notoriū eſt crimen eius.

† hunc intellectū approbat h Lau. qđ dic vt ibi dicā. Ar.

¶ Sed notandū ¶ Hic intitulatur. xxix. diſti. in qua ſoluit predictas oppoſitiones Gratianus ⁊ exponit. Et dicit ꝙ quedam ca. intelligun tur ex tpe, et loco, et cauſa, ⁊ pſona.

c ¶ Sed notandū eſt. Quia dixerat. §. pri. diſti. §. ecce. in fi. quedam ca. eſſe temporalia vel localia: ideo ad ſoluendum multa contraria oſtendit in iſta. xxix. diſt. quedam capitula tradita eſſe ex cauſa, quedam ex tpe, quedam ex loco, quedam ex perſona.

Sciendum. ¶ Caſus. Dicitur in hoc capi. ꝙ quedam capitula ex cauſa et perſona et tempore deſignantur: et quia hoc multi non reſpiciunt, cadunt in labyrinthum et laqueum erroris: nec recte iudicant, cum non intelligant ad plenum.

¶ Caſus ſequentis capituli patet.

d ¶ Ex cauſa. Ex cauſa fuit ſtatutum ne neophyti ꝓmoueantur ad epiſcopatus: vt. xlviij. diſtinc. capi. j. ſcilicet ne in ſuperbia extollerētur. ſed hec cauſa ceſſauit in Ambroſio, qui catechumenus eſt electus in epiſcopū: vt. lxj. diſt. §. his omnibus.

e ¶ Ex pſona. Ut in Augu. qui factus eſt coepiſcopus alio viuente: vt. vij. q. j. non autem. et. c. petiſti.

f ¶ Ex loco. Quia propter propinquitatem vel remotionem loci aliquid ſtatuitur: vt. lxiij. diſtin. cum longe. xxxiij. q. j. pnđēda. ⁊. §. diſtin. iiij. erit autē. † Uel ideo dicit quia quedam ſunt localia, quedam non.

quam ſacro miniſterio priuatus [a] eſt. Item Nicolaus ad conſulta Bulgarorum.

¶ De preſbyteris non eſt laicis iudicandum.

Conſulendum decernitis vtrū preſbyterū habentem vxorē debeatis ſuſtentare ⁊ honorare: an a vobis ꝓijcere. In quo reſpondemus quoniam lʒ ipſi valde ſint reprehenſibiles [b]: vos tn̄ deum conuenit imitari, qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos et malos. Deijcere enim a vobis ideo nō debetis: quoniam nec iudam dominus (cum eſſet falſus diſcipulus) a numero diſcipulorum eiecit. Uerum et de preſbyteris vobis qui laici eſtis nec iudicandum eſt, nec de vita eorum quicꝙ̄ inueſtigandum: ſed epiſcoporum iudicio quicquid id ſit eſt reſeruandum.

¶ Diſtinctio. xxix.

Sed notādū eſt [c] ꝙ ſ;ʒ Iſidorū pleraqʒ capitula ex cauſa, ex loco, ex tempore, ex perſona conſideranda ſunt.

Ait Iſidorus.

¶ Ex tempore, ⁊ loco, et pſona, et cauſa, regule canonum intelliguntur.

Sciēdum eſt ꝙ pleraqʒ capitula ex cauſa [d], ex perſona [e], ex loco [f], ex tēpore [g] conſideranda ſunt: quoꝝ modi quia medullitus non indagant, in erroris labyrinthum nōnulli intricādo impingunt: cū ante iudicāt ꝙ̄ intelligāt [h]: ante inculpant ꝙ̄ iterando lecta perquirant [i].

Hinc etiam Gregorius ait.

¶ Pro diuerſitate rerū temperantur regule ſanctorum.

Regule ſanctorū patrū pro tempore loco ⁊ perſona et negocio [k] inſtante neceſſitate [l] tradite ſunt.

Item Hieronym⁹ in epiſtola ad Epheſios.

¶ Pro diuerſitate locorum, temporum, et hominum, ſcripture intelligende ſunt.

Neceſſe eſt vt iuxta diuerſitates locoꝝ, temporum, et hoim̄ quib⁹ diuerſe ſcripture facte ſunt, diuerſas cauſas [m] ⁊ argumenta ⁊ origines habeāt. Quomō beatus Joannes in Apocalypſi ſua ſeptem ſcribens eccleſijs, in vnaquaqʒ earum vel ſpecialia vel vniuerſalia vitia reprehendit, vel virtutes probat: ita ⁊ ſanctus apoſtolus Paulus ꝑ ſingulas eccl'ias vulneribus [n] medetur illatis: nec ad inſtar iperiti medici vno collyrio [o] oim̄ oculos vult curare.

g ¶ Ex tempore. Sicut anglicis datum fuit propter nouitatem vt coniungātur in quarto gradu: vt. xxxv. q. iij. quedam.

h ¶ Intelligant. quod eſſe non debet. xj. q. iij. corū.

i ¶ Perquirant. Qđ inciuile eſt: vt ff. de legi. inciuile.

Regule.

k ¶ Negocio. id eſt propter qualitatem negocij aliquid ſtatuit̄ quod eſt cōtra ius: ſicut in cauſa matrimonij cōſanguinei admittuntur in teſtimonium: vt. xxxv. qōe. vj. conſanguineos. et ꝑpter cauſaʒ eccleſie ſtatuit̄ ꝙ domeſtici admittantur in teſtimoniū: vt. xiiij. q. ij. ſuper prudentia. †

l ¶ Neceſſitate. q2 lex nō debet inſtitui niſi propter neceſſitatem: vt. ſ. diſt. iiij. erit.

Neceſſe. ¶ Caſus. Quidaʒ ſcripturas varias tm̄ vno modo intelligebant: quos docet Hiero. intelligere ſcripturas ſm̄ diuerſitatem temporū locorum ⁊ cauſarum. Et hoc probat exemplo Joan. euangeliſte q̄ ſcribens. vij. eccleſijs, in vnaquaqʒ ſpecialia vitia vario modo corrigebat: nec imitatur medicos imperitos qui vno collyrio oculos oim̄ infirmorum volunt curare.

m ¶ Cauſas. xxiij. q. viij. occidit.

n ¶ Uulneribus. No. ꝙ varietas delictorum requirit varietatē penarū: vt. xlv. diſt. lʒ. l. diſtin. vt cōſtitueret. xliiij. diſt. comeſſationes. xij. diſt. non cogantur.

o ¶ Collyrio. Arg. contra illos qui tales in oibus contrarijs ponunt ſolutiones. aliud ſm̄ leges: aliud ſm̄ canones. vel hoc nouum: illud vetus.

† hunc tert. dicit hur. l ſuo dictio. i ff. mulier. eſſe ſingul. ad hoc qđ narrat.

pf ma l⁹ an ſit etneo bono p̄ ferēd⁹.